

Boekbespreking *Het vreugdevuur der ijdelheden* van Tom Wolfe

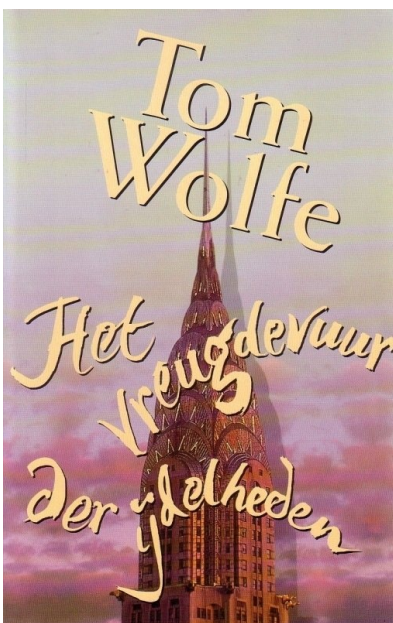
Voordracht voor het tv-programma 'Wie schrijft die blijft', 1990.

Ward Ruyslinck

Ik heb hier een dikke turf in de hand en u hebt het dus waarschijnlijk al geraden: dit moet een bestseller zijn. Inderdaad, een bestseller die 3 jaar sleden (in 1987) in de Verenigde Staten vrij veel ophef maakte, niet alleen bij de literaire in-crowd maar ook bij een ruimer publiek. Het is het verrassende romandebuut van Tom Wolfe, *The bonfire of the vanities*, in het Nederlands vertaald onder de titel *Het vreugdevuur der ijdelheden* en in 1988 uitgegeven door Bert Bakker in Amsterdam.

Het is een van de zeldzame boeken die me in de laatste 5 jaar echt hebben aangegrepen, vermoedelijk omdat Wolfe in deze 555 blz. op meesterlijke wijze een beeld ophangt van de menselijke jungle, van een wereld die voor beschaafd doorgaat maar in werkelijkheid beheerst wordt door machtsdrift en roofdierinstincten. De roofdieren zijn officieren van justitie, rechters, advocaten, politici, clerici, persmusketiers en politiebeambten die als gieren neerstrijken op de jonge, ambitieuze investeringsbankier Sherman McCoy, wanneer deze op een avond in de Bronx (een beruchte wijk in New York) een jonge zwarte aanrijdt en zich, in een vlag van paniek, zich schuldig maakt aan een vluchtmisdrijf. Dit stomme ongeval is het begin van McCoy's ondergang. Zijn vriendin, die getuige én medeplichtige was, laat hem koudweg vallen; zijn collega's en vrienden en burens kerens hem de rug toe en naarmate het net dichter om hem heen wordt toegehaald verandert hij van een zelfgenoegzame, opportunistische carrièremaker in het zielige, weerloze slachtoffer van een cynische, amorele maatschappij.

Tom Wolfe, die in Amerika wordt beschouwd als de vader van de Nieuwe Journalistiek, beschrijft dit tragische proces op een adembenemende manier, en met een bewonderenswaardige greep zowel op de meedogenloze realiteit van de moderne Amerikaanse samenleving als op zijn eigen sobere stijlmiddelen. Zijn personages worden meestal met een ironische toets neergezet en zijn dialogen zijn gewoonweg virtuoos,

Onvergetelijke hoogtepunten in deze roman vind ik persoonlijk de nachtmerrieachtige autorit door de onveilige Bronx (inclusief het fatale incident), de verschrikkingen en vernederingen die McCoy moet doorstaan bij zijn arrestatie en tijdens een kort verblijf in de gevangenis, en ten slotte de passage waarin op een nogal groteske manier heen en weer wordt gesjouwd met het lijk van de bejaarde magnaat Ruskin, die door een beroerte wordt getroffen tijdens een dinertje in het chique restaurant La Boue d'Argent.

Ik heb van dit boek genoten, maar ik betwijfel of het wel iedere lezer zal aanspreken. Om aan dit 'Vreugdevuur' plezier te beleven moet je, denk ik, een kritische levensfilosofie hebben – met andere woorden mag je van de menselijke soort geen hoge pet op hebben.